

HOOGHEEMRAADSCHAP
**DE STICHTSE
RIJNLANDEN**

Nota van antwoord consultatieronde Voorkeursalternatief Inlaatwerk Kromme Rijn

HOOGHEEMRAADSCHAP
**DE STICHTSE
RIJNLANDEN**

Colofon

Versie:	1.0
Datum	20-03-2024
Status	Concept
DM	1994923
Auteurs	Jan-Willem Vrolijk
Projectmanager	Jasper Zalm
Ambtelijk OG	Roel Bronda

Revisiehistorie

Datum	Versie	Omschrijving
16-05-2024	2	Versie ter behandeling door het dagelijks bestuur

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	4
1.1 Inlaatwerk Kromme Rijn, Wijk bij Duurstede	4
1.2 Consultatieronde Voorkeursalternatief	4
1.3 Behandeling ontvangen reacties	4
2. HOE VERLOOPT DE VERDERE PROCEDURE?	5
BIJLAGE: BEANTWOORDING ONTVANGEN REACTIES	6

1. Inleiding

1.1 Inlaatwerk Kromme Rijn, Wijk bij Duurstede

Als gevolg van klimaatverandering zien we steeds vaker lage rivierstanden op de Nederrijn, waardoor water niet langer onder vrij verval kan worden ingelaten voor het Kromme Rijngebied, de stad Utrecht en de Vecht. Om de wateraanvoer voor de Kromme Rijn nu en in de toekomst te kunnen waarborgen, wordt het inlaatwerk Kromme Rijn gerealiseerd. Dit systeem maakt de aanvoer van water naar de Kromme Rijn klimaatbestendig, zodat onder bijna alle omstandigheden de waterbehoefte wordt geborgd voor het Kromme Rijngebied, de stad Utrecht en de Vecht.

1.2 Consultatieronde Voorkeursalternatief

Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden heeft het afgelopen jaar met bewoners, overheden en andere belanghebbenden de verschillende mogelijkheden voor een nieuw gemaal onderzocht. Dit heeft geleid tot het zogenoemde concept Voorkeursalternatief. In dit plan staat op hoofdlijnen hoe het nieuwe gemaal eruit komt te zien en op welke locatie. In verschillende stappen is toegewerkt naar een voorkeursalternatief. Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden vindt het belangrijk om al in de fase van het concept voorkeursalternatief reacties vanuit het gebied te verzamelen en deze mee te laten wegen in het vaststellen van het voorkeursalternatief. Ook benutten we de reacties om aandachtspunten/onderzoeksvragen voor de verdere planuitwerking op te halen. Het concept Voorkeursalternatief is gepresenteerd tijdens een informatiebijeenkomst op 22 april 2024. Voor belanghebbenden was het mogelijk om het rapport op te vragen. Eenieder kon van 23 april 2024 t/m 14 mei 2024 op de plannen reageren. Alle ontvangen reacties beantwoorden we (geanonimiseerd) in deze antwoordnota, die samen met de andere stukken behorende bij het concept Voorkeursalternatief door het dagelijks bestuur (DB) worden besproken en vastgesteld.

1.3 Behandeling ontvangen reacties

We hebben gedurende de reactietermijn 3 reacties ontvangen.

We reageren op de ingediende reacties op twee manieren:

- 1) In deze reactienota zijn alle individuele vragen beantwoord (bijlage 1). De antwoordnota wordt samen met de overige stukken behorende bij het concept VKA door het DB vastgesteld en vervolgens via de website van HDSR gepubliceerd. Deze nota van antwoord maakt onderdeel uit van de besluitvorming en kan dus gezien worden als een toezegging op de genoemde aanvullende onderzoeken voor mitigerende maatregelen.
- 2) Iedereen die een reactie heeft ingediend krijgt een persoonlijk bericht.

2. Hoe verloopt de verdere procedure?

Na de verkenningsfase en de vaststelling van het concept VKA volgt de planuitwerkingsfase waarin het ontwerp wordt uitgewerkt en gedetailleerd tot een definitief ontwerp. Deze planuitwerkingsfase duurt ongeveer 1,5 jaar. Aan het einde van de planuitwerking gaan we de formele vergunningenprocedures doorlopen en bestaat de mogelijkheid tot indienen van zienswijzen op het projectbesluit en staat beroep bij de Raad van State open.

Via de nieuwsbrief en de projectwebsite houden we iedereen op de hoogte van hoe dit in zijn werk gaat. Bovendien zullen we ook in de planuitwerking nadrukkelijk de samenwerking blijven zoeken en worden detailuitwerkingen met betrokken eigenaren besproken in keukentafelgesprekken en tijdens de klankbordgroep.

Bijlage 1 Beantwoording ontvangen reacties

Nr. reactie	Kern van de reactie	Antwoord HDSR
1a	<p>Indiener refereert aan de klankbordbijeenkomst van 28 februari jl. en het gesprek dat daar ontstond over de noodzaak om maatregelen te nemen. Indiener is van mening dat dit vooral voor de landbouw is.</p>	<p>Tijdens het gesprek bij de tweede bijeenkomst van de klankbordgroep is door HDSR geantwoord dat een klimaatbestendige wateraanvoer voor meerdere functies noodzakelijk is. Voldoende wateraanvoer is nodig om de waterstanden van de Kromme Rijn, de stad Utrecht en de Vecht op peil houden. De landbouw is één van de te bedienen functies, maar ook functies als natuur, recreatie, de waterkwaliteit, bebouwing (fundering), het tegengaan van verzilting en het doorspoelen van de grachten. De door de indiener aangehaalde oeverafkalving is als voorbeeld genoemd van mogelijke consequenties van een uitzakkend peil.</p>
1b	<p>De indiener mist in de nieuwsbrief de toelichting waarom de andere kansrijke oplossingen zijn afgefallen.</p>	<p>De toelichting van de kansrijke oplossingen is niet opgenomen in de nieuwsbrief. Dit is besproken tijdens de klankbordgroep op 28 februari 2024 en ook tijdens de informatieavond op 22 april 2024. Wij hebben de presentatie van de informatieavond, het rapport concept VKA, met het afwegingskader als bijlage naar de indiener toegestuurd.</p>
1c	<p>De indiener is benieuwd naar de kosten van de alternatieve oplossingen.</p>	<p>Deze kosten staan in het concept VKA welke besproken is tijdens de informatieavond op 22 april 2024. We hebben dit rapport ook opgestuurd naar de indiener.</p>
1d	<p>De indiener benoemt verschillende factoren die de waterstand op de Kromme Rijn bepalen. De indiener ziet graag van die factoren afzonderlijk een schatting van het benodigde water en hoeveel uiteindelijk hiervoor benodigd is om in te laten in het Inundatiekanaal. De indiener is van mening dat bij terugdringen van het watergebruik door de landbouw dit tot een minder ingrijpende en kostbare oplossing kan leiden.</p>	<p>Binnen het landelijke Deltaprogramma wordt door de betrokken overheden bepaald wat er nodig is om in te spelen op klimaatverandering. Dit wordt gedaan op basis van de vigerende klimaatscenario's van het KNMI en analyses van Deltares.</p> <p>De extra wateraanvoer is nodig om de waterstanden van de Kromme Rijn, de stad Utrecht op peil te houden en voor verversing van de Vecht. Dit water is nodig voor landbouw, natuur, recreatie, een goede waterkwaliteit, bebouwing (fundering), het tegengaan van verzilting en het doorspoelen van de grachten.</p> <p>Er is geen exacte verdeling en toedeling van hoeveelheden aan te voeren water te maken. Bij normale rivierwaterstanden wordt van 0 tot 9 m³/s ingelaten over het bestaande inlaatwerk. De 6 m³/s bij het inlaatwerk kan worden gezien als ondergrens om het peil op de Kromme Rijn te kunnen handhaven onder de maatgevende omstandigheden (extreme droogte), passend bij de gehanteerde klimaatscenario's.</p> <p>Indiener benoemt de mogelijkheid om gemaal Caspargauw extra in te zetten als oplossing. In de situatie van extreme droogte vormt gemaal Caspargauw al een onderdeel van het geheel. Een deel van de wateraanvoer zal via gemaal Caspargauw aangevoerd worden. Alle varianten die onderzocht zijn dienen in totaal 9 m³/s water aan te voeren naar de Kromme Rijn. Dit is al inclusief het inlaten van water vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal (ARK) via gemaal Caspargauw van 3 m³/s. Extra zoetwater onttrekken uit het ARK is voor Rijkswaterstaat niet wenselijk in verband met het terugdringen van de zouttong op het Noordzeekanaal</p>

Nr. reactie	Kern van de reactie	Antwoord HDSR
		en doorvoer naar de zoetwaterbuffer IJsselmeer. En voor HDSR niet wenselijk vanwege veel hogere kosten voor het stroomgebruik op deze locatie i.v.m. de grote opvoerhoogte.
2a	De indieners hebben de indruk dat HDSR al besloten heeft voor welke variant gekozen wordt.	HDSR heeft in afstemming met de omgeving in verschillende stappen toegewerkt naar een voorkeursalternatief. Daarbij heeft HDSR verschillende alternatieven beschouwd en beoordeeld. Het projectteam is op basis van die beoordeling tot een voorstel voor een concept voorkeursalternatief gekomen. Het uiteindelijke besluit over het voorkeursalternatief wordt genomen door het dagelijks bestuur.
2b	De indieners zien het woongenot tijdens de bouw verstoord worden	HDSR erkent dat de bouw hinder zal opleveren voor de directe omgeving. Daarbij moeten we binnen de daarvoor geldende normen zoals geluids- of trillinghinder werken. Als dat niet kan, moeten aanvullende maatregelen worden genomen. Met de aannemer willen we in de volgende fase een uitvoeringswijze opstellen die zo min mogelijk hinder oplevert en waarbij het gemaal en balgstuw binnen een zo kort mogelijke periode kunnen worden aangelegd.
2c	Indieners zien door aanleg van het concept VKA, namelijk het gemaal met balgstuw, dat het in droge zomers niet meer mogelijk is om uit te varen. Daarnaast was het een eis vanuit de provincie om een traditioneel varend schip in het Inundatiekanaal te leggen.	<p>HDSR begrijpt dat dit een belangrijk zorgpunt is voor indieners. Het gaat om de inzet van de balgstuw bij extreem lage rivierafvoeren. In normale situaties zal uitvaren nog gewoon mogelijk zijn. HDSR wil met betrokkenen de mogelijkheden onderzoeken om tegemoet te komen aan de zorgen. Hiervoor zijn diverse verzachtende maatregelen denkbaar. In elk geval wil HDSR ervoor zorgen dat bewoners tijdig weten waar ze aan toe zijn door vroegtijdige signalering dat inzet van de balgstuw eraan komt. Daarnaast is er bij calamiteiten en dringende noodzaak de mogelijkheid om het systeem tijdelijk uit te zetten.</p> <p>HDSR denkt aanvullend aan de volgende te onderzoeken mogelijkheden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het onderzoeken van alternatieve ligplaatsen buiten de balgstuw tijdens inzet. - het onderzoeken of het gedurende de inzet van de balgstuw toch mogelijk is om op een afgesproken tijdstip deze tijdelijk te laten zakken. Belangrijke randvoorwaarde hiervoor is dat dit niet tot onwenselijke verstoring leidt van het achterliggende watersysteem - afspraken over een passende schadevergoeding indien bovenstaande mogelijkheden niet tot een oplossing leiden. - Overige door betrokkenen aangedragen oplossingen. <p>Definitieve afspraken hierover wil HDSR in de volgende fase van het project maken met betrokkenen. In elk geval vóór het moment van formele besluitvorming (projectbesluit).</p>

Nr. reactie	Kern van de reactie	Antwoord HDSR
		Tenslotte vindt HDSR het wel van belang om de situatie van extreem lage rivierwaterstanden en bevaarbaarheid in perspectief te plaatsen. In die situatie is de algehele bevaarbaarheid in grote delen van het rivierengebied al in het geding. Dat bleek ook al in de extreem droge zomer van 2018. Door beperkingen bij het schutten van sluizen waren bijvoorbeeld al niet alle gebieden meer bereikbaar. In nog extremere omstandigheden is het de vraag of bevaarbaarheid nog reëel is.
2d	Indieners zien dat de aanleg van het gemaal met balgstuw vlakbij hun schip wordt aangelegd, terwijl er tegelijkertijd wordt gesteld dat het zoveel mogelijk van bewoning af ligt. Dit resulteert voor hen in een continue geluid.	Bij de vergelijking van alternatieven is gekeken naar de afstand van het gemaal ten opzichte van bewoning. Voor het voorkeursalternatief geldt dat deze relatief het verste af ligt van de meeste bewoning. Voor indieners geldt inderdaad dat dit wel dichtbij hun woning is, op 20 tot 30 m afstand. Geluid zal alleen hoorbaar zijn bij inzet van het gemaal (gemiddeld ongeveer 2 maanden per 2 jaar) en zal ten alle tijden aan de geluidsnormen moeten voldoen.
2e	Indieners zien het niet als reële oplossing om hun schip tijdens droge periodes, wanneer het gemaal en balgstuw in werking zou zijn, te verplaatsen.	Dit moet nog gezamenlijk met indieners onderzocht worden. Zie de beantwoording van punt 2c
2f	Indieners willen graag de kostenvergelijkingen van de kansrijke alternatieven inzien.	De kostenvergelijkingen van de kansrijke alternatieven staan in het concept VKA. Dit is toegelicht tijdens de informatieavond op 22 april 2024. We hebben dit rapport ook opgestuurd naar de indieners. De kostenvergelijking is een deel van de afweging, maar de beoordeling op overige criteria is van doorslaggevend belang geweest in de keuze voor het voorkeursalternatief.
2g	De indieners vragen om een fatsoenlijke en realistische vergoeding voor het gederfde woongenot.	Op grond van artikel 15.1 Omgevingswet kunnen belanghebbenden een verzoek indienen, als zij (vermogens)schade ondervinden als gevolg van het besluit van HDSR om een balgstuw met gemaal aan te leggen. HDSR beoordeelt het verzoek. De hoogte van de schadevergoeding is afhankelijk van een aantal factoren. De schade dient redelijkerwijs niet voor rekening te blijven van de belanghebbende en de vraag is of het door HDSR genomen besluit voorzienbaar was. Aangezien het genomen besluit door HDSR niet vooraf duidelijk en voorzienbaar was, dient de (vermogens)schade te worden vergoed.
2h	De indieners vragen waarom er een verdubbeling van de pompcapaciteit nodig is. De tijdelijke pompen hadden een capaciteit van 3m3 Vervolgens als er geen 6m3 nodig is, zijn er dan alternatieve oplossingen mogelijk.	De tijdelijke pompen hadden een vermogen om ongeveer 2m3/sec aan te voeren bij een ideale opstelling. Echter in praktijk bleek er onvoldoende water naar de pompen toe te stromen waardoor de pompen nooit deze capaciteit hebben gehaald. Binnen het landelijke Deltaprogramma wordt door de betrokken overheden bepaald wat er nodig is om in te spelen op klimaatverandering. Dit wordt gedaan op basis van de vigerende klimaatscenario's van het KNMI en analyses van Deltares. Hieruit is de huidige watervraag bepaald.
2i	De indieners vragen of het mogelijk is om de	De voorgestelde locatie door indieners kent een aantal zwaarwegende nadelen.

Nr. reactie	Kern van de reactie	Antwoord HDSR
	<p>balgstuw te plaatsen tussen de schepen verderop gelegen in het inundatiekanaal zodat de schepen die uit willen varen niet belemmerd worden door de balgstuw.</p> <p>En wat belemmerende factoren voor deze voorgestelde plek van de balgstuw zijn?</p>	<p>Een gemaal in de oever met balgstuw op die locatie betekent:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een veel grotere ingreep in de oever, omdat er ook een instroomvoorziening moet worden gerealiseerd. Die is op de huidige voorkeurslocatie al beschikbaar door de knik in de oever. Daarmee zou het ruimtebeslag groter worden en het leidt tot significant extra kosten. -Er is op de genoemde locatie minder ruimte beschikbaar tussen de boten voor de balgstuw. -Voor het realiseren van de uitstroom bij het gemaal is particuliere grond nodig -Het leidt tot verlies aan parkeerareaal.
2j	<p>De indieners vragen wat alternatieve ligplekken voor de varende schepen kunnen zijn waar zij tijdelijk kunnen liggen als de balgstuw omhoog staat. En hoe worden de voorzieningen (water, rioolaansluiting, stroom) geregeld.</p>	Zie 2c
2k	<p>De indieners zien de waarde ligplaats verminderen en vragen of er financiële compensatie te verkrijgen is, hierbij hulp geboden wordt door HDSR en vooraf meegenomen kan worden met de plannen.</p>	<p>Zie 2g. HDSR zal wanneer de indiener schadevergoeding wil aanvragen uitleg geven over de procedure en helpen bij het indienen hiervan.</p>
3a	<p>De indiener vraagt hoe de wateraanvoer van 6m³ is bepaald en waar dit voor wordt gebruikt.</p>	<p>Binnen het landelijke Deltaprogramma wordt door de betrokken overheden bepaald wat er nodig is om in te spelen op klimaatverandering. Dit wordt gedaan op basis van de vigerende klimaatscenario's van het KNMI en analyses van Deltares.</p> <p>De extra wateraanvoer is nodig om de waterstanden van de Kromme Rijn, de stad Utrecht op peil te houden en voor verversing van de Vecht.</p> <p>Dit water is nodig voor landbouw, het op peil houden van het watersysteem, natuur, recreatie, een goede waterkwaliteit, bebouwing (fundering), het tegengaan van verzilting en het doorspoelen van de grachten.</p> <p>Er is geen exacte verdeling en toedeling van hoeveelheden aan te voeren water te maken. Bij normale rivierwaterstanden wordt tot 9 m³/s ingelaten over het bestaande inlaatwerk. De 6 m³/s bij het inlaatwerk kan worden gezien als ondergrens om het peil op de Kromme Rijn te kunnen handhaven onder de maatgevende omstandigheden passend bij de gehanteerde klimaatscenario's.</p>
3b	<p>De indiener vraagt of het mogelijk is om een deel van het water via gemaal Caspargauw aan te voeren en een deel van het water via bijv. de Amerongerwetering of</p>	<p>Een deel van de wateraanvoer zal via gemaal Caspargauw aangevoerd worden. Alle varianten die onderzocht zijn dienen in totaal 9 m³/s water aan te voeren naar de Kromme Rijn. Dit is inclusief het inlaten van water vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal (ARK) via gemaal Caspargauw van 3 m³/s.</p>

Nr. reactie	Kern van de reactie	Antwoord HDSR
	<p>middels een kleine pompinstallatie bij het Inundatiekanaal of op een andere wijze aan te voeren.</p>	<p>Extra zoetwater onttrekken uit het ARK is voor Rijkswaterstaat niet wenselijk in verband met het terugdringen van de zouttong op het Noordzeekanaal en doorvoer naar de zoetwaterbuffer IJsselmeer. En voor HDSR niet wenselijk vanwege veel hogere kosten voor het stroomgebruik op deze locatie i.v.m. de grote opvoerhoogte.</p> <p>De behoefte blijft dus om 6 m³/sec uit de Nederrijn te halen wat niet te realiseren is met kleine pompinstallaties. Het uitsmeren over meerdere locatie is enorm kostenverhogend zowel voor de aanleg als voor het beheer en onderhoud gedurende de levensduur van de pompen.</p>
3c	<p>De indiener vraagt of het mogelijk is een tijdelijke aanlegplek te realiseren wanneer de balgstuw met gemaal in werking treedt. De indiener geeft drie mogelijke locaties aan inclusief de voorzieningen die op deze tijdelijke locatie nodig zijn. De indiener vraagt of bovengenoemd voorstel als randvoorwaarde meegenomen kan worden in het concept VKA.</p>	<p>Dit moet nader worden onderzocht (zie antwoord bij 2c) en wordt om die reden niet als randvoorwaarde opgenomen in het voorkeursalternatief. De suggesties van indiener zullen worden meegenomen.</p> <p>Definitieve afspraken hierover wil HDSR in de volgende fase van het project maken met betrokkenen. In elk geval vóór het moment van formele besluitvorming (projectbesluit).</p>
3d	<p>De indiener vraagt in welke vorm planschade ingediend kan worden en of hierover van tevoren een toezegging komt ten aanzien van hoogte en soort toekenning van planschade. Ook vraagt de indiener wat de procedure van het indienen van planschade is en of het Waterschap hierbij hulp verleend.</p>	<p>Op grond van artikel 15.1 Omgevingswet kunnen belanghebbenden een verzoek indienen, als zij (vermogens)schade ondervinden als gevolg van het besluit van HDSR om een balgstuw met gemaal aan te leggen.</p> <p>HDSR beoordeelt het verzoek. De hoogte van de schadevergoeding is afhankelijk van een aantal factoren. De schade dient redelijkerwijs niet voor rekening te blijven van de belanghebbende en de vraag is of het door HDSR genomen besluit voorzienbaar was. Aangezien het genomen besluit door HDSR niet vooraf duidelijk en voorzienbaar was, dient de (vermogens)schade te worden vergoed.</p> <p>HDSR kan vooraf geen toezegging doen van de toe te kennen schadevergoeding. Elke situatie is uniek en moet afzonderlijk beoordeeld worden</p> <p>HDSR zal wanneer de indiener schadevergoeding wil aanvragen uitleg geven over de procedure en helpen bij het indienen hiervan.</p>